

of a broad scientific worldview, the creation of a base for obtaining special and professional education. A special (subject) block assumes the mastery of educational disciplines and courses that allow the future teacher to freely navigate in the chosen field of subject knowledge. The psycho-pedagogical block is aimed at developing the pedagogical self-awareness of the future teacher-philologist, his creative individuality, which is manifested in ways of analyzing, designing, implementing and reflecting pedagogical activity. The culturological block includes disciplines, the content of which reflects the mastery of universal human experience in the field of culture, art, literature, etc. The research unit is directed to the preparation of Turkish philology students for mastering the methodology and methodology of scientific and pedagogical research; formation of skills to plan and organize a scientific search in the field of pedagogy; make a program of experimental work; realize it in pedagogical reality. The practical pedagogical block is aimed at studying modern pedagogical experience, mastering the teaching skills during pedagogical practice, as well as a system of methods and means for solving professional and problematic tasks. The author noted that the use of foreign experience of higher education by Ukrainian scientists in the preparation of future teachers of philology contributes to a deeper understanding of problems of Ukrainian pedagogical education, forecasting and optimization of the system of training pedagogical personnel.

Key words: pedagogical university, future teacher-philologist, preparation, content component, Republic of Turkey.

Рецензент: Кохановська О.В.

УДК 37.011.3-051

Моїсєєв С. О.*

СУЧАСНІ ТРЕНДИ В СЕМАНТИЧНОМУ ПРОСТОРИ КОНСТРУКТУ «ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ»

У статті уточнюються концептуальні основи конструкту «педагогічна майстерність». Розкривається зміст деяких понять, які мають виражені семантико-етимологічні зв'язки з предметом дослідження та у своїй єдності складають його методологічний базис.

Установлено, що на сучасному етапі розвитку науки немає єдиного підходу до трактування поняття «педагогічна майстерність». Аналіз семантичного простору досліджуваного феномену засвідчив наявність низки домінуючих критеріїв, які можуть бути покладені в основу особистісного, процесуального та комбінованого підходів до трактування поняття «педагогічна майстерність».

Ключові слова: педагогічна майстерність, педагогічна майстерність учителя фізичної культури, особистісний, процесуальний та комбінований підходи.

Історія успіху провідних країн світу переконливо свідчить, що для якісного стрибка в економічній, технологічній, соціальній, політичній сферах життя необхідно не заощаджувати на майбутньому нації, а активно інвестувати в освіту та науку.

В Україні починає робити свої перші кроки чергова реформа загальної середньої освіти, а саме: набула чітких контурів Концепція Нової української школи, приймається рамковий Закон України «Про освіту», триває обговорення нових державних стандартів загальної середньої освіти та розроблення відповідних навчальних програм, у 100 загальноосвітніх навчальних закладах країни здійснюється пілотування Нової початкової школи, підвищено заробітну плату вчителям.

Приємно, що в «освітній революції» почесне місце відводиться вмотивованому, кваліфікованому вчителю-майстру – агенту змін, який на своїх плечах має винести весь тягар перехідного періоду та зробити так, щоб зміни в освіті були не тільки почуті, але й відчуті кожною дитиною у школі.

*© Моїсєєв С. О.

З огляду на зазначене, питання професійного розвитку вчителя в умовах реформування освіти й децентралізації країни набуває особливої актуальності та є предметом численних наукових пошуків.

Висвітленню педагогічної майстерності вчителя присвячували свої роботи педагогіки-класики Ш. Амонашвілі, Г. Ващенко, А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін. На сучасному етапі розвитку науки ця категорія достатньо різнобічно висвітлювалась у дослідженнях педагогів (Є. Барбіна, А. Зязюн, Л. Крамущенко, О. Лавриненко та ін.), психологів (І. Бех, Н. Кузьміна, А. Маркова, Г. Маштакова та ін.) і фахівців з фізичного виховання та спорту (А. Деркач, Є. Ільїн, І. Максимчук, Т. Матвійчук, В. Папуча, Б. Шиян та ін.).

Але, незважаючи на глибину та різновекторність проведених досліджень, тенденції сучасного дефініційного простору феномену «педагогічна майстерність» висвітлені недостатньо.

З огляду на вищезазначене, метою статті є аналіз сучасних трендів у семантичному просторі конструкту «педагогічна майстерність» та уточнення поняття «педагогічна майстерність учителя фізичної культури».

Досліджуючи такий складний, поліаспектний та неоднозначний феномен, як педагогічна майстерність, передусім потрібно проаналізувати його концептуальні основи.

Безсумнівно, педагогічна майстерність учителя фізичної культури виявляється в його діяльності, а якщо точніше – у професійній діяльності.

Загальновідомо, що діяльність – це специфічна форма людської активності, що контролюється свідомістю, детермінована потребами та спрямована на пізнання й перетворення навколишнього світу й себе.

Одним із найважливіших видів діяльності людини та провідним чинником у становленні кожної особистості є праця. У психології професіоналізму цей термін розглядається як процес перетворення людиною природи, предметів навколишнього світу, соціуму і самого себе з метою ефективного задоволення суспільних і особистісних, матеріальних і духовних потреб. Характерною ознакою праці є обов'язкове створення матеріального чи духовного продукту або послуги, необхідних соціуму, та отримання винагороди за це [6].

Історія переконливо свідчить, що з розвитком суспільства в людства виникла потреба в розподілі праці та появі професій і професіоналів своєї справи. Сучасна психологія семантичний ландшафт конструкту «професія» розглядає в соціальних та особистісних вимірах. Так, на соціальному рівні зміст заявленого поняття доцільно трактувати як необхідну для суспільства, соціально цінну й обмежену внаслідок розподілу праці спеціальну сферу докладання психічних і фізичних сил людини, що забезпечує її засобами існування та розвитку замість виконаної роботи. Особистісний рівень конструкту «професія» характеризується як специфічна діяльність, що вимагає від людини спеціальних психічних і фізичних якостей, є джерелом її існування, заробітку та засобом особистісної самореалізації [6].

Яскраво усвідомлюючи дуалістичну природу професіоналізму, психолог А. Маркова стверджує: «Чим більш професійна праця людини, тим більш вагомий внесок вона робить у суспільний прогрес, сприяючи благополуччю інших людей, і в той же час набагато яскравіше реалізує свій потенціал, збагачуючи власним унікальним способом скарбницю суспільного досвіду та розуму» [6, с. 35].

Саме тому у фаховому співтоваристві професіоналом називають фахівця, що оволодів високими рівнями професійної діяльності, цілеспрямовано працює над розвитком свого психофізичного потенціалу, своєю творчістю та індивідуальністю збагачує професію, знайшов своє покликання, стимулює в суспільстві інтерес до результатів своєї професійної діяльності та підвищує престиж своєї професії в суспільстві [6].

Розкриваючи етимологічні аспекти феномену професіоналізму людини, потрібно також уточнити концепти «майстер», «майстерність» та «мистецтво».

У етимологічних та академічних словниках майстер визначається як фахівець з будь-якого ремесла, керівник окремої ділянки виробництва; той, хто досяг високої майстерності, досконалості у своїй роботі, творчості [3, с. 365; 11, с. 599].

Варто відзначити, що в українській мові слово «майстер» – це запозичення з німецької мови. Meister у свою чергу виникло з «ma(g)istro», що походить від латинської «magister» – «начальник, учитель, керівник» [3, с. 363].

Фундаментальні словники української мови поняття «майстерність» характеризують як умілість, вправність; високу якість виконаної роботи, досконалість [1; 11] або як високе мистецтво в певній галузі [8], вправність у виконанні певного виду діяльності, що передбачає наявність професійних знань, умінь, навичок та є рисою, що відрізняє одного працівника від іншого [10].

У Словнику української мови мистецтво трактується як творче відображення дійсності в художніх образах, творча художня діяльність або досконале вміння в якійсь справі, галузі; майстерність [11, с. 19].

Отже, семантико-етимологічний ландшафт феномену «педагогічна майстерність» спирається та окреслюється такими взаємопов'язаними категоріями, як «діяльність», «праця», «професія», «професіоналізм», «майстерність», «професіонал» та «майстер».

На сучасному етапі розвитку науки не має єдиного підходу до визначення педагогічної майстерності. Саме тому аналіз дефініцій цього поняття в педагогічній, психологічній науках і теорії та методиці фізичного виховання доцільно проводити через призму основних структурно-функціональних одиниць професійної діяльності людини (табл. 1 та 2).

Таблиця 1

**Дефініції «педагогічної майстерності»
у сучасних психолого-педагогічних дослідженнях**

№	Дефініція	Автор	Вид, місце та рік видавництва
1	2	3	4
Особистісний вимір			
1.	Педагогічна майстерність – це диво, що народжується миттєво, коли педагог за будь-яких умов повинен знайти оригінальне рішення, виявити педагогічний дар, віру в безмежні можливості духу людини.	Ю. Азаров	Москва, 1985
2.	Педагогічна майстерність – це творча індивідуальність – рівень, особлива якість особистості, що виникає та існує як процес і результат педагогічної індивідуалізації. Вона виявляється у виконанні педагогом певної «надпрофесійної» ролі «учителя життя» та через основне педагогічне відношення – відношення індивідуальності вчителя до індивідуальності учня.	С. Гільманов	Автореферат дисертації доктора пед. наук, Казань, 1996
Процесуальний вимір			
3.	Педагогічна майстерність – це найвищий рівень педагогічної діяльності... який виявляється в тому, що у відведений час педагог досягає оптимальних наслідків.	Н. Кузьміна	Гомель, 1976
4.	Педагогічна майстерність – це педагогічна гармонія, яка розглядається як закон педагогіки, що приводить у відповідність організацію освіти й цільові установки та допомагає упорядкувати зміст, форми, методи навчання, перетворюючи їх у виразні засоби	Н. Палтишев	Посібник, Київ, 1996

Продовження табл. 1

1	2	3	4
	педагогічного процесу, що спрямовані на створення задоволення в учнів від відчуття гармонії при вивченні та пізнанні оточуючого світу.		
5.	Педагогічна майстерність – це характеристика високого рівня педагогічної діяльності.	С. Гончаренко	Словник, Київ, 1997
6.	Педагогічна майстерність – це вміння вчителя створювати особливий світ, у якому навчаються діти, через пошук шляхів підвищення позитивного енергетичного потенціалу поля пізнавальної активності.	М. Лещенко	Посібник, Київ, 2003
7.	Педагогічна майстерність – це атрибутивна складова професійно-педагогічної підготовки вчителя, що забезпечує йому суб'єкт-суб'єктну взаємодію (співтворчість) з учнями, поєднує дидактику з педагогічною дією, олюднює, опочуттєвлює зміст учіння та форми його організації, а також постає основою системи післядипломної освіти вчительських кадрів.	О. Лавріненко	Дисертація доктора пед. наук, Київ, 2009
Особистісно-процесуальний вимір			
8.	Педагогічна майстерність – це добре володіння учителем основами професії, знанням свого навчального предмета, успішне застосування відомих у науці й практиці прийомів, досягнення стабільно високих результатів, особливо в навчанні учнів.	А. Маркова	Посібник, Москва, 1993
9.	Педагогічна майстерність – це поєднання особистісно-ділових якостей і професійної компетентності викладача, які забезпечують високий рівень самоорганізації професійно-педагогічної діяльності.	В. Слатьонін, І. Ісаєв	Фахова стаття, Москва, 1993
10.	Педагогічна майстерність – це комплекс спеціальних умінь і навичок, які дозволяють викладачу ефективно керувати навчально-пізнавальною діяльністю учнів.	В. Симонов	Москва, 1995
11.	Педагогічна майстерність – це високий рівень активності й мотивації оновлення власної діяльності.	О. Шиян	Стаття, 1996
12.	Педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі.	Наукова школа професора І. Зязюна	Підручник, Київ, 1997
13.	Педагогічна майстерність – це вища творча активність учителя, що виявляється в доцільності використання методів і засобів педагогічної взаємодії в кожній конкретній ситуації навчання та виховання.	Є. Барбіна	Монографія, Київ, 1997
14.	Педагогічна майстерність – це адекватна, максимально повна реалізація вчителем свого індивідуального потенціалу, його творчої самореалізації у професійній діяльності, яка забезпечує високий кінцевий результат у сенсі створення аналогічних умов для виявлення індивідуальності учнів, їх самореалізації в навчальній діяльності.	Є. Барбіна	Монографія, Київ, 1997
15.	Педагогічна майстерність – це не тільки широкий арсенал засобів, прийомів і методів, а й творче особистісне застосування їх у практичній діяльності, вміння вчителя правильно виражати свої почуття й емоції, володіти широким спектром художніх та інших професійно важливих умінь.	Н. Дем'яненко	Монографія, Київ, 1998

Продовження табл. 1

1	2	3	4
16.	Педагогічна майстерність – це системна, надчутлива якість учителя, що характеризується єдністю інтелектуальних, вольових, емоційних і тілесних моментів процесу саморегуляції, що сприяє високому рівню професіоналізму, який виявляється, формується та вдосконалюється в «живій» педагогічній діяльності.	Г. Маштакова	Дисертація кандидата психол. наук, Казань, 1998
17.	Педагогічна майстерність – це найвищий рівень педагогічної діяльності, що виявляється у творчості вчителя, у постійному вдосконаленні мистецтва навчання, виховання та розвитку людини.	Л. Гребенкіна, Л. Байкова	Посібник, Москва, 2000
18.	Педагогічна майстерність – це оволодіння професійними знаннями та вміннями, які дозволяють фахівцю успішно досліджувати проблемну педагогічну ситуацію, перетворювати її в професійні виховні завдання і успішно їх розв'язувати відповідно до поставленої мети.	О. Дубасенюк, О. Вознюк	Посібник, Житомир, 2010

Таблиця 2

**Дефініції «педагогічної майстерності»
у сучасних дослідженнях фахівців з фізичного виховання та спорту**

№	Дефініція	Автор	Вид, місце та рік видавництва
1	2	3	4
Особистісний вимір			
1.	Педагогічна майстерність – це комплекс умінь, необхідних для продуктивного вирішення педагогічних завдань. У такому контексті вміння автори розглядають як спосіб дії, що спирається на сукупність знань, навичок, задатків та здібностей і свідомо реалізується тренером у педагогічній ситуації [2, с. 6]	А. Деркач та А. Ісаєв	Монографія, Москва, 1981
2.	Педагогічна майстерність учителя фізичної культури складається з чотирьох компонентів – педагогічної спрямованості; знань, умінь і професійно важливих якостей, а також інтегральної характеристики цих компонентів – авторитету [4, с. 49]	Є. Льїн	Посібник, Москва, 1987
3.	Педагогічна майстерність – це мистецтво навчання й виховання, що постійно вдосконалюється. Воно передбачає наявність педагогічних здібностей, загальної культури, компетентності, широкої освіченості, психологічної грамотності та методичної підготовки; здатності зрозуміло викладати учням навчальний матеріал, робити його доступним для дітей, викликати інтерес до предмета, активізувати учнів [14, с. 216]	Б. Шиян	Підручник, Тернопіль, 2002
4.	Педагогічна майстерність – це передусім добра педагогічна техніка, що містить педагогічні знання, навички і вміння, педагогічне прогнозування, уявлення, схильність до педагогічної творчості. Фахівець з фізичного виховання та спорту мусить володіти високою загальною культурою, високою моральною, правовою та естетичною вихованістю,	Ю. Курамшин	Підручник, Київ, 2008

Продовження табл. 2

1	2	3	4
	мати добрий художній смак, знання літератури, мистецтва, поезії, образотворчого мистецтва і у сфері фізичної культури [12, с. 66].		
Особистісно-процесуальний вимір			
5.	Педагогічна майстерність – це найвищий рівень педагогічної діяльності, вища творча активність педагога, синтез наукових знань, умінь і навичок методичного мистецтва й особистісних якостей викладача, комплекс властивостей особистості педагога, який забезпечує високий рівень самоорганізації педагогічної діяльності [13, с. 158].	Є.Тунік	Фахова стаття, 2008
6.	Педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі і робить можливим за мінімальних зусиль й у найкоротші терміни досягнення запланованих результатів [9, с. 195].	В. Папуча	Дисертація кандидата пед. наук, Запоріжжя, 2010
7.	Педагогічна майстерність – це інтегративна характеристика високої професійно-педагогічної підготовленості вчителя, внутрішньо зумовлена високорозвиненими особистісними якостями (інтелектуальною культурою, особистісною зрілістю, індивідуальним педагогічним стилем, самоактуалізацією), які виражаються в педагогічному досвіді, професійній компетентності, оптимальному прогнозуванні та випереджальному передбаченні можливих результатів, творчій діяльності [7, с. 33].	Т. Матвійчук	Дисертація кандидата пед. наук, Львів, 2015
8.	Педагогічна майстерність – це високий рівень розвитку особистості вчителя, який у змозі творчо, оперативно, нестандартно, високопрофесійно вирішувати часткові й загальні педагогічні проблеми, застосовуючи як набуті компетенції, так і власний досвід, інтелект, педагогічне чуття й такт [5, с. 165]	І. Максимчук	Дисертація кандидата пед. наук, Хмельницький, 2017

Узагальнюючи наведені у таблицях 1 та 2 дефініції поняття «педагогічна майстерність», доцільно виокремити три ознаки, які дослідниками розкривались з різною глибиною, широтою та взаємоузгодженістю, – особистісні якості, процесуальність і результативність.

Характеризуючи особистісний вимір феномену «педагогічна майстерність», науковці, як правило, використовували такі показники:

- високий рівень розвитку особистості вчителя;
- схильність до педагогічної творчості;
- максимально повна реалізація вчителем свого індивідуального потенціалу;
- особлива (системна, надчутлива) якість особистості, що характеризується єдністю інтелектуальних, волевих, емоційних і тілесних моментів саморегуляції;
- інтегративна характеристика (утворення) високої професійно-педагогічної підготовленості;
- комплекс властивостей (умінь) особистості;
- поєднання особистісно-ділових якостей і професійної компетентності;
- творча індивідуальність.

Уточнюючи процесуальний вимір педагогічної майстерності, фахівці виокремлювали такі характерні риси:

- найвищий рівень педагогічної діяльності, техніки професіоналізму, творчої активності вчителя і мотивації оновлення власної діяльності;
- високе мистецтво навчання та виховання, що постійно вдосконалюється;
- забезпечення самоорганізації високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі;
- педагогічна гармонія, що приводить у відповідність організацію освіти;
- забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії (співтворчості) з учнями, олюднення, опочуттєвлення змісту та інструментарію навчання;
- доцільність використання методів і засобів педагогічної взаємодії;
- уміння вчителя правильно виражати свої почуття й емоції, володіти широким спектром художніх та інших професійно важливих умінь.

Результативний рівень розгляду концепту «педагогічна майстерність» представлений у роботах дослідників такими типовими показниками:

- досягнення оптимальних, стабільно високих, запланованих результатів у відведений час;
- ефективне керування навчально-пізнавальною діяльністю учнів;
- успішність дослідження проблемної педагогічної ситуації, перетворення її у професійні завдання;
- здатність творчо, оперативно, нестандартно, високопрофесійно, продуктивно вирішувати часткові й загальні педагогічні проблеми та завдання;
- забезпечення високого кінцевого результату.

Також варто відзначити, що фахівці в галузі фізичного виховання і спорту у своїх дефініціях педагогічної майстерності (табл. 2) давали загальне визначення цього феномену, не розкриваючи специфіки й особливостей професійної діяльності вчителя фізичної культури. Цей аспект, на наш погляд, потребує свого уточнення.

Отже, з огляду на наведені у статті аргументи, доцільно зробити такі висновки:

1. Семантико-етимологічний ландшафт терміна «педагогічна майстерність» спирається й окреслюється такими взаємопов'язаними термінами, як «діяльність», «праця», «професія», «професіоналізм», «майстерність», «професіонал» та «майстер».

2. На сучасному етапі розвитку педагогічної, психологічної та фізкультурно-спортивної наук, у визначенні конструкту «педагогічна майстерність» доцільно виокремити особистісний, процесуальний та комбінований (особистісно-процесуальний) тренди.

3. Під «педагогічною майстерністю вчителя фізичної культури» доцільно розуміти інтегративне, динамічне, рефлексивне утворення особистості, що забезпечує вчителю ритмічну роботу над собою (неперервний професійний розвиток), високий рівень (ефективно, оптимально та авторитетно) керування фізичним вихованням та самовихованням учнів, а також збагачення (власною індивідуальністю та творчістю) обраної професії та популяризації її в суспільстві.

Перспективи подальших досліджень заявленої проблематики можуть полягати в уточненні компонентів і критеріїв педагогічної майстерності вчителя фізичної культури.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Деркач А. А. Педагогическое мастерство тренера / А. А. Деркач, А. А. Исаев; предисл. Н. В. Кузьминой, А. Ц. Пуни, А. В. Тарасова. – М. : Физкультура и спорт, 1981. – 375 с.
3. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; редкол. О. С. Мельничук (головний ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1983. – Т. 3 : Кора – М / укл. : Р. В. Болдирев та ін. – 1989. – 552 с.
4. Ильин Е. П. Психология физического воспитания : учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2114 «Физ. воспитание» / Е. П. Ильин. – М. : Просвещение, 1987. – 287 с.
5. Максимчук І. А. Розвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Максимчук Ірина Анатоліївна. – Хмельницький, 2017. – 285 с.

6. Маркова А. К. Психология профессионализма / Аэлита Капитоновна Маркова. – М. : Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. – 312 с.
7. Матвійчук Т. Ф. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичного виховання у процесі професійної підготовки : дис...канд. пед. наук : 13.00.04 / Матвійчук Тетяна Фартівна. – Львів, 2015. – 201 с.
8. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов ; под ред. Н. Ю. Шведовой. – 9-е изд, испр. и доп. – М. : Советская энциклопедия, 1972. – 846 с
9. Папуча В. М. Формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя фізичного виховання в процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Папуча Володимир Миколайович. – Запоріжжя, 2010. – 273 с.
10. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. – К. : Педагогічна думка, 2001. – 516 с.
11. Словник української мови : у 11 т. – Т. 4. (І-М) / за ред. А. А. Бурячка, П. П. Доценка. – К. : Наук. думка, 1973. – 840 с.
12. Теорія і методика фізичного виховання : у 2 т. / за ред. Т. Ю. Круцевич. – Т. 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. – К. : Олімпійська література, 2008. – 392 с.
13. Туник Е. Ю. Педагогическое мастерство преподавателя физического воспитания / Е. Ю. Туник // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2008. – № 6. – С. 156-159.
14. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : у 2-х частинах / Богдан Михайлович Шиян. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2001. – Ч. 2. – 2002. – 248 с.

Моисеев С. О.

СОВРЕМЕННЫЕ ТРЕНДЫ В СЕМАНТИЧЕСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ КОНСТРУКТА «ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МАСТЕРСТВО»

В статье уточняются концептуальные основы конструкта «педагогическое мастерство». Раскрывается содержание некоторых понятий, которые имеют выраженные семантико-этимологические связи с объектом нашего исследования и в своем единстве составляют его методологический базис.

Установлено, что на современном этапе развития науки не существует единого подхода к определению понятия «педагогическое мастерство». Анализ семантического пространства исследуемого феномена выявил ряд доминантных критериев, которые могут быть положены в основу личностного, процессуального и комбинированного подходов к трактовке понятия «педагогическое мастерство».

Ключевые слова: педагогическое мастерство, педагогическое мастерство учителя физической культуры, личностный, процессуальный и комбинированный подходы.

Moiseev S. O.

MODERN TRENDS IN THE SEMANTIC SPACE OF CONSTRUCT «PEDAGOGICAL SKILL»

The article specifies the conceptual basis of the construct «pedagogical skill». The content of such concepts as activity, work, profession, professionalism, skill, professional and master, that have expressed semantic-etymological connections with the phenomenon under study and in its unity make up its methodological basis, is discussed.

It is established that at the present stage of science development there is no single approach to the interpretation of the concept of «pedagogical skill». An analysis of the semantic space of the investigated phenomenon has shown the presence of a number of dominant criteria, namely: personal qualities, procedural and effectiveness. These characteristics in the definitions of pedagogical skill were used by experts with varying depth, breadth and consistency, that allowed to distinguish the corresponding personal, procedural and combined approaches in the declared terminology space.

The analysis of the definitions, tendencies and arguments given in the article allows the «pedagogical skill of the teacher of physical culture» to be understood as an integrative, dynamic, reflexive personality formation that make available the teacher's rhythmic work on himself/herself, the highest levels of management of physical education and self-education of the students, the enrichment of his/her creative work, individuality of the chosen profession and popularization of it in society.

Key words: pedagogical skill, pedagogical skill of the teacher of physical culture, personal, procedural and combined approaches.